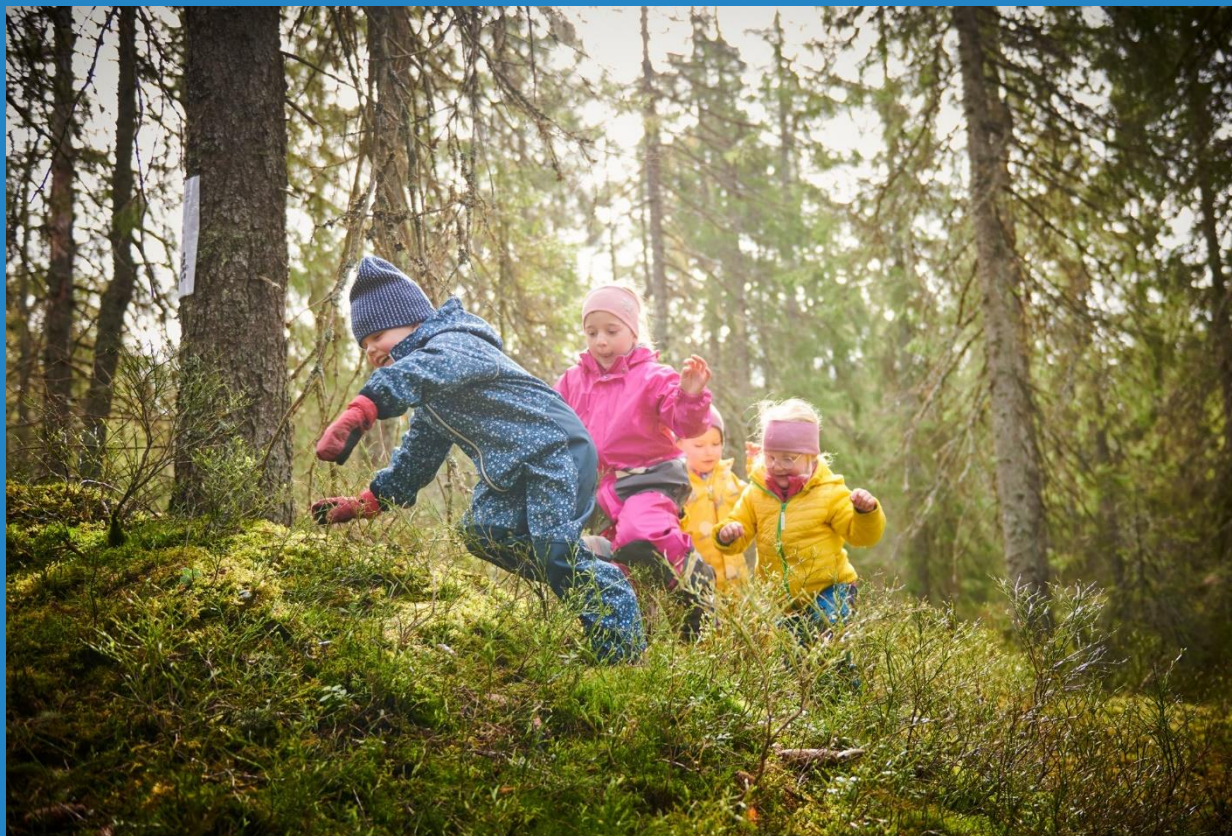

Kvalitetsplan Barnehage

Kvalitetsplan for tilvenning i
barnehagene i Lillestrøm
kommune

Kvalitetsplan for tilvenning i barnehagene i Lillestrøm kommune

Innholdsfortegnelse

1. Innledning	2
1.1 Teoretisk grunnlag	2
2. Kvalitet i tilvenningsperioden i Lillestrøm kommune.....	4
2.1 Forventninger til barnehagen.....	4
2.1.1 I forkant av tilvenningsperioden.....	4
2.1.2 Under tilvenningsperioden.....	5
2.2. Forventninger til foreldre i tilvenningsperioden	6
2.2.1 I forkant av tilvenningsperioden.....	6
2.2.2 Under tilvenningsperioden.....	6
3. Hensyn ved ulike aldere, overganger og behov	7
3.1 Tilvenning for barn under tre år.....	7
3.2 Tilvenning for barn over tre år.....	7
3.3. Overgang mellom avdelinger.....	7
3.4 Barn som trenger «det lille ekstra»	8
4. Litteraturliste	9
5. Vedlegg.....	10
VEDLEGG 1 INFORMASJONSSKRIV TIL FORELDRE OM TILVENNING.....	11
VEDLEGG 2 VEILEDER FOR TILVENNINGSSAMTALE	13
VEDLEGG 3 EVALUERINGSSKJEMA AV TILVENNINGSPERIODEN	16

1. Innledning

Kvalitetsplan for tilvenning i barnehagene i Lillestrøm kommune inneholder anbefalinger for tilvenningsperioden i alle tilvenninger og overganger. Den skal sikre en likeverdig og god tilvenningsprosess for alle barn og familier i Lillestrøm kommunes barnehager.

Kvalitetsplanen er laget for ansatte i barnehagene i Lillestrøm kommune. Den gir rom for at det kan gjøres lokale tilpasninger. Kvalitetsplanen er forankret i forskning om tilknytning og tilvenning, og baserer seg på teori fra Trygghetssirkelen (Circle of Security) og Jåttå-modellen. Anbefalingene i kvalitetsplanen er i tråd med Rammeplan for barnehagen (Kunnskapsdepartementet, 2017).

Planen består av tre deler:

Del 1: Teoretisk grunnlag

Del 2: Beskrivelser for en god tilvenning, med forventninger til barnehagen og foreldre.

Del 3: Hensyn for tilvenning for barn under tre år, barn over tre år, ved bytte av avdeling og for barn med ekstra behov.

I kvalitetsplanen vil begrepet *avdeling* brukes. Det omfatter også soner, baser eller tilsvarende. Videre vil begrepet *tilknytningsperson* vise til den ansatte som har ansvar for å skape den første tilknytningen til barnet. Begrepet *besøksdager* viser til avsatte tider i barnehagen der foreldre og barn kan komme på besøk før barnet begynner i barnehagen.

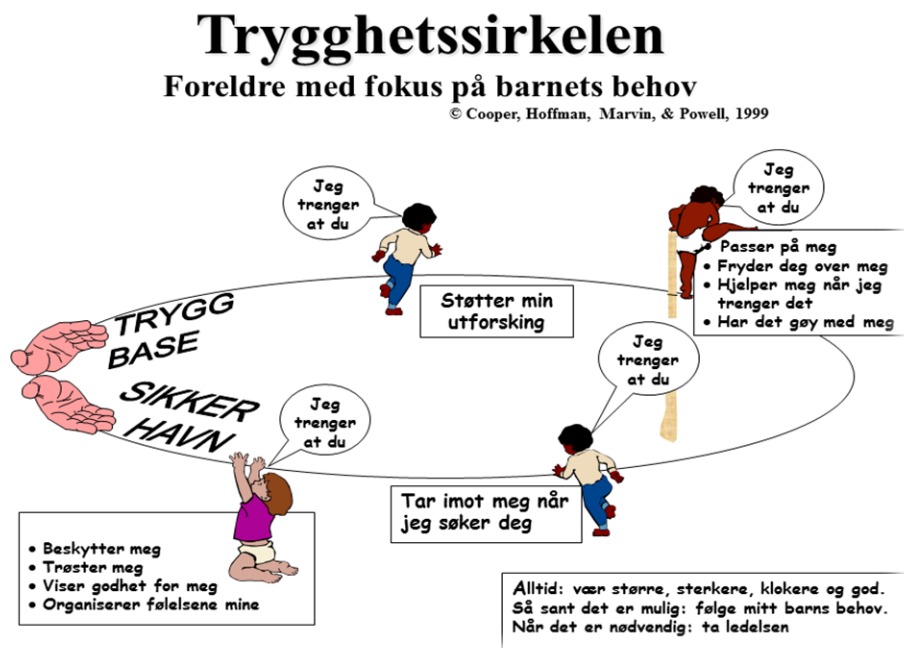
Lykke til med det viktige arbeidet med tilvenning for barna i Lillestrøm kommune!

1.1 Teoretisk grunnlag

Drugli (2017) sin forskning på de minste barna har vist at de har økt nivå av stresshormoner i tilvenningsperioden. For noen barn tok det opptil fem måneder før nivået av stresshormoner hadde sunket. Dette har tydelig sammenheng med barnas opplevelse av trygghet, og synliggjør viktigheten av å jobbe godt med tilvenning. Det er svært viktig å jobbe med relasjonen mellom de voksne og barna da tilknytning er stressreducerende (Brandtzæg, Torsteinson, & Øiestad, 2016, s. 21). Relasjonen anses derfor som den viktigste faktoren for trygghet, trivsel og læring.

Trygghetssirkelen er basert på tilknytningsteori. Tilknytningsteori omhandler psykologisk forskning på samspillet mellom omsorgsgivere og barn, og samspillet betydning for barns utvikling (von Tetzcher, 2013, s. 552). Trygghetssirkelen er en tilknytningsmodell som

hjelper den voksne å se barnet innenfra og å forstå barnets signaler. Modellen kan sees på som et kart for å forstå barnets behov, og kan videre beskrives som en bevegelse mellom tilknytning og utforskning. Den synliggjør hvordan voksne kan være en trygg base og sikker havn i barnets utforskning og behov for beskyttelse (Brandtzæg m.fl., 2016). Nedenfor er en visuell fremstilling av trygghetssirkelen med beskrivelser av barnets behov opp- (utforskning) og nede i sirkelen (behov for beskyttelse).

Bilde av trygghetssirkelen hentet fra Brandtzæg m.fl., 2016, s. 25

Barnet utforsker og opplever verden i samspill med sine større, sterkere, klokere og gode tilknytningspersoner. Med den voksnes støtte i bakhånd legger barna ut på utforskning. Når barna opplever omgivelsene i barnehagen som trygge, vekkes nysgjerrigheten og muligheten til å oppdage og lære. Barna trenger de voksne like mye når de er ute og utforsker, som når de trenger trøst og beskyttelse - «fylle koppen» på et trygt fang (Brandtzæg m.fl., 2016).

Jåttåmodellen bygger på prinsipper fra Trygghetssirkelen. Det legges vekt på en foreldreaktiv tilvenning som innebærer at foreldre deltar i barnehagens hverdag og er til stede sammen med barnet i opptil fem dager. Ved at foreldre deltar i barnehageoppstart vil det bidra til at de og barna blir tryggere på personalet og hverdagen i barnehagen. Dette kan gi positive innvirkninger for kvaliteten på tilbudet til barna (Jåttå barnehage, ukjent år).

2. Kvalitet i tilvenningsperioden i Lillestrøm kommune

I dette avsnittet presenteres forventinger til tilvenningsperioden både for ansatte i barnehagen og for foreldre. Beskrivelsene gjelder for alle tilvenningsperioder, og barnehagen gjør justeringer etter hvert enkelt barns behov. Målet er å gi barna en trygg base og sikker havn i nære og trygge relasjoner ved oppstart i barnehagen.

2.1 Forventninger til barnehagen

2.1.1 I forkant av tilvenningsperioden

Foreldremøte for nye foreldre

- Barnehagen skal gjennomføre et foreldremøte for nye foreldre i god tid før oppstart. Foreldremøtet skal inneholde en kort introduksjon om «Trygghetssirkelen» og gi informasjon om hvordan tilvenningsprosessen vil bli lagt opp
- På foreldremøtet må det tydeliggjøres hvilke forventinger barnehagen har til foreldre i tilvenningen. Barnehagen gir tydelig beskjed til foreldrene om å sette av minst fem dager til tilvenningsperioden. Det kan oppfordres til å spare avspasering eller ferie
- Barnehagen lager et informasjonsskriv til foreldre som ikke får deltatt på foreldremøte eller når et foreldremøte ikke er gjennomførbart

Besøksdager

- Barnehagen skal tilby besøksdager før oppstart i barnehagen
- Barnehagen legger til rette for så mange besøksdager som mulig før oppstart
- På besøksdagene skal de ansatte jobbe aktivt med å bygge en god relasjon til barnet og foreldre, og legge grunnlaget for et godt samarbeid
- De ansatte må svare på spørsmål fra foreldre, være lyttende og åpne i kommunikasjonen

Tilvenningssamtale

- Pedagogisk leder skal gjennomføre en tilvenningssamtale med foreldre før oppstart i barnehagen. Målet med denne samtalen er å få informasjon om barnet og familien for å legge til rette for en god tilvenningsprosess
- I tilvenningssamtalen informerer barnehagen om tilvenningsperioden, og svarer på spørsmål fra foreldre

- Foreldre kan få tilsendt spørsmål i forkant. Se vedlegg 2 med forslag til spørsmål
- Det må brukes tolk der det er behov
- Sammen med foreldre lager pedagogisk leder en plan for barnets tilvenning, planen kan inneholde tidspunkt for oppstart, lengde på de første dagene, spesielle hensyn og annet

2.1.2 Under tilvenningsperioden

- Det skal legges til rette for at barnet og foreldre får god tid til å bli kjent med voksne, barn og barnehagens rutiner (minst fem dager)
- Det legges til rette for at foreldre skal være aktivt deltagende i barnets rutiner og aktiviteter ved oppstart i barnehagen
- De ansatte skal aktivt søke informasjon om barnet gjennom foreldrene for å bli bedre kjent med barnets behov og uttrykksformer
- Det oppfordres til at barnehagen har jevnlig kontakt med foreldrene, spesielt den første tiden
- Barnet skal få en fast tilknytningsperson ved oppstart i barnehagen. Hvilken tilknytningsperson et barn skal ha avklares på avdelingen. Tilknytningspersonen deltar i samspill med barnet og bygger den første trygge basen og sikre havnen (trygg relasjon) med utgangspunkt i trygghetssirkelen
- De ansatte skal være trygge og omsorgsfulle voksne som er tilgjengelige og tilstedeværende, og følger barnas behov oppe (støtter i utforskning) og nede på sirkelen («being with» - være sammen med barnet i følelsene)
- Det skal legges til rette for et miljø der barnet opplever trygghet i mindre barnegrupper

Oppstartssamtale

- Pedagogisk leder skal gjennomføre en oppstartssamtale med foreldrene 2-6 uker etter barnehagestart
- Målet med oppstartssamtalen er at barnehagen og foreldre kan dele erfaringer om barnets tilvenning. Det vil være mulig å gjøre justeringer (om for eksempel levering/henting). Foreldre kan komme med innspill og spørsmål

2.2. Forventninger til foreldre i tilvenningsperioden

2.2.1 I forkant av tilvenningsperioden

- Foreldre bør delta på foreldremøtet om tilvenning i barnehagen, og de bør sette seg inn i informasjon om tilvenningsperioden
- Det forventes at foreldre setter av minst fem dager til tilvenning ved oppstart i barnehagen

2.2.2 Under tilvenningsperioden

- Barna bør være i barnehagen i det tidsrommet tilknytningspersonen er på jobb de første ukene
- Det anbefales at det kun er en forelder av gangen som er sammen med barnet på tilvenningsdagene
- Foreldre deltar aktivt i barnets rutiner de første dagene (for eksempel stell, måltid, soving)
- Foreldre skal sette ord på barnets behov og uttrykk
- Når barnet begynner å utforske på egenhånd, finner forelderen seg en plass i rommet og sitter i ro. Dette for at barnet til enhver tid skal vite hvor den trygge basen befinner seg og være tilgjengelig for barnet når de trenger å «fylle koppen»
- Foreldre begrenser mobilbruken, slik at de til enhver tid er tilgjengelig for barnet
- Foreldre skal alltid si ifra til barnet før de forlater avdelingen eller barnehagen
- Foreldre må trygge barnet i avskjeden og vise barnet at de har tillitt til at barnehagen er et trygt sted å være
- Det bør legges opp til at barnet har rolige ettermiddager hjemme i tilvenningsperioden
- Det oppfordres til at barnet har med seg et overgangsobjekt som smokk, koseklut, bamse eller lignende slik at barnet har noe kjent og trygt med seg når foreldre ikke lenger er med i barnehagen
- Foreldre oppfordres til å ta kontakt med barnehagen ved behov
- Foreldre fyller ut evalueringsskjema om tilvenningsperioden (se vedlegg 3)

3. Hensyn ved ulike aldre, overganger og behov

3.1 Tilvenning for barn under tre år

Desto yngre barna er, desto mer avhengig er de av å bli møtt og forstått av en voksen som de kjenner seg knyttet til (Brantszæg m.fl., 2016, s. 20). I en tilvenningsperiode er målet å gi de yngste barna en best mulig start i barnehagen. Dette gjøres gjennom å gi barn og foreldre god tid til å bli kjent med personalet og alle inntrykkene barnehagen byr på. En viktig faktor som spiller inn i barnets tilvenning og opplevelse av trygghet er at foreldre har tillit til barnehagen. De yngste barna har ingen indre forestillinger om hva som skal skje. At foreldre kommer tilbake må derfor erfares. Personalet må møte barna med sensitivitet og varme, og tilby støtte i følelsesregulering. Barnehagen kan innføre ritualer i overganger som gir forutsigbarhet for barna. Eksempler på ritualer er å vinke til foreldre i vinduet, overlevering av smokk til et fast sted eller liknende. Kommunikasjonskort og dagtavle vil også hjelpe barna til å forstå hva som skal skje i løpet av dagen.

3.2 Tilvenning for barn over tre år

Det anses som viktig å jobbe med de samme prinsippene for tilvenning for de eldre barna som for de yngste. Selv om barnet har kjennskap til barnehage fra tidligere, eller har utviklet språk for økt forståelse for situasjonen, vil de ha behov for tid til å få en tilknytning til de ansatte i barnehagen. Uten tilknytning og trygghet vil barna ikke få mulighet til å utforske og lære mens de er i barnehagen (Bradtzæg m.fl., 2016, s. 21). Det bør lages en individuell plan for det enkelte barns tilvenning, og foreldre må oppfordres til å sette av inntil fem dager til tilvenningsperioden. Ved løpende opptak må foreldre få informasjon om innholdet fra foreldremøte. Ved tilvenning for et nytt barn på en allerede etablert avdeling er det særlig viktig å legge til rette for at barnet skal danne relasjoner til de andre barna, slik at de raskt blir inkludert i barnegruppen.

3.3. Overgang mellom avdelinger

Personalet skal sørge for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barna og personalet når de bytter barnegruppe. Når barn skal bytte avdeling er det viktig med god tid til å bli kjent og trygg i nye omgivelser. Før barna skal begynne på ny avdeling bør de besøke den nye avdelingen en til to timer, en gang i uken med en kjent voksen. På det første besøket anbefales det å starte med en samling for å ønske de nye barna velkommen, og fortelle hva som skal skje på besøksdagene. Barna skal ha en tilknytningsperson på den nye avdelingen som har ansvar for å danne den første tilknytningen. Pedagogisk leder har et overføringsmøte

med den nye pedagogiske lederen, og overbringer viktig informasjon. Barnehagen vektlegger en god dialog med foreldrene i denne perioden fra «gammel» til «ny» avdeling. Ny pedagogisk leder gjennomfører en oppstartssamtale 2 - 6 uker etter oppstart. I samtalen bør barnehagen bruke oppstartsskjema fra tilvenningssamtalen som utgangspunkt for videre samtale. I samtalen bør det gis informasjon om den nye avdelingen, samt lytte til og svare på foreldres forventninger og/eller bekymringer.

3.4 Barn som trenger «det lille ekstra»

Noen barn vil ha behov for en mer individuell tilrettelagt tilvenningsprosess. Barn med ekstra behov kan trenge mer tid på å bli trygge. Barnehagen og foreldre kan trenge ytterligere avsatt tid til informasjonsutveksling og planlegging av rutiner for å sikre at behov ivaretas. I disse tilfellene er det spesielt viktig å lage en individuell tilvenningsplan som ivaretar barnets, foreldrenes og barnehagens behov. Eksempler på individuelle tilpasninger er hjemmebesøk før oppstart, møte familien i barnets kjente miljø (for eksempel en lokal lekeplass) eller flere besøksdager. Ulike behov kan utløse en slik tilvenning. For eksempel kan helsemessige utfordringer kreve at ansatte får opplæring i medisinsk oppfølging og foreldre har behov for å bli trygge på at barnehagen kan mestre en slik oppgave. Barn kan være påvirket av familiære forhold, traumatiske erfaringer eller andre spesielle opplevelser i forbindelse med fødsel og/eller spedbarnstid som gjør at barnehagen må tilrettelegge tilvenningsprosessen.

Et barn kan ha lite erfaring med å høre norsk språk, og kan ha foreldre som snakker lite norsk. Da vil det kreve god tid i tilvenningen, og det vil være viktig å sikre at all informasjon kommer fram. Det må brukes tolk og oversette skriftlig informasjon. Barnehagen bør også benytte tolk de første dagene av tilvenningsperioden. På den måten kan man sikre at foreldre med en annen kulturell bakgrunn og som ikke har kjennskap til barnehagens innhold og oppgaver, får innsikt i- og kan delta i det pedagogiske arbeidet i tilvenningen. Utgangspunktet må hele tiden være å trygge barn og foreldre tilstrekkelig gjennom tilvenningsperioden.

4. Litteraturliste

Brandtzæg, I., Torsteinson, S. & Øiestad, G. (2016). *Se barnet innenfra – Hvordan jobbe med tilknytning i barnehagen* (1. utg.). Oslo: Kommuneforlaget AS

Drugli, M.B., (2017). *Liten i barnehagen* (4. utg.) Oslo: Cappelen Damm AS

Jåttå barnehage. (ukjent dato). Jåttåmodellen – en foreldreaktiv oppstartsmodell. Hentet fra: <https://www.minbarnehage.no/DynamicContent/Documents/141-f3aeed28-bab0-4f23-8402-49f03aab373d.pdf>

Kunnskapsdepartementet. (2017). *Rammeplan for barnehagen: Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*. Hentet fra <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/rammeplan/>

von Tetzchner, S. (2013). *Utviklingspsykologi* (2. utg.) Oslo: Gyldendal Akademisk

5. Vedlegg

Under følger tre vedlegg; 1) informasjonsskriv til foreldre, 2) veileder for tilvenningssamtale med foreldre og 3) evalueringsskjema til foreldre. Disse vedleggene er tenkt som en hjelp i tilvenningsprosessen. Informasjonsskrivet til foreldre inneholder informasjon som omtales i denne kvalitetsplanen, og barnehagene må i tillegg sende ut nødvendig informasjon med lokale tilpasninger for sin barnehage. Det kan være informasjon om hvilken avdeling barnet skal gå på, informasjon om tilknytningsperson og plan for de første dagene. Veilederen for tilvenningssamtale med foreldre er ment som en hjelp, men her må også barnehagen lage egne skjemaer som er tilpasset sin barnehage. Evalueringsskjemaet til foreldre tar utgangspunkt i anbefalingene gitt i kvalitetsplanen for tilvenning. Hver barnehage står fritt til å gjøre lokale tilføyinger eller tilpasninger til planen.

VEDLEGG 1 INFORMASJONSSKRIV TIL FORELDRE OM TILVENNING

Kommunale barnehager i Lillestrøm kommune følger kvalitetsplan for tilvenning.

Kvalitetsplanen er utarbeidet for å sikre en best mulig oppstart i barnehagen. Kvalitetsplanen er forankret i forskning om tilknytning og tilvenning, og baserer seg på teori fra Trygghetssirkelen (Circle of Security) og Jåttå-modellen. Anbefalingene i kvalitetsplan er i tråd med Rammeplan for barnehagen. Rammeplanen legger overordnede føringer for hvordan barnehagen og foreldrene i samarbeid skal tilrettelegge for en god start i barnehagen.

Barn har et grunnleggende behov for trygghet, forutsigbarhet og stabilitet. Når barna vet hvor foreldrene er, og kan få øyekontakt og anerkjennelse vil det muliggjøre videre utforskning. Ved at barn føler seg trygge og ivaretatt, er utgangspunktet for læring det beste. Illustrasjonen av Trygghetssirkelen viser barnets behov og den voksnes rolle. Hendene i sirkelen, representerer den voksne som skal være større, sterkere, klokere og god. Jåttå-modellen vektlegger en foreldreaktiv tilvenning som innebærer at foreldre deltar i barnehagedagens hverdag, og er til stede sammen med barnet i minst fem dager.

I kvalitetsplanen anbefales det at barnehagene gjennomfører et foreldremøte for nye foreldre med informasjon om tilvenningsprosessen. Videre skal det legges til rette for besøksdager før oppstart i barnehagen, samt en tilvenningssamtale før barnet starter i barnehagen. Målet med tilvenningssamtalen er å bli bedre kjent med barnet og familien for å kunne tilrettelegge og lage en plan for tilvenningsprosessen. Barnet vil få en tilknytningsperson som bygger den første trygge relasjonen med barnet i barnehagen. 2-6 uker etter oppstart vil det gjennomføres en oppstartssamtale med mål om å dele erfaringer om tilvenningen og gjøre justeringer.

Tips til foreldre for en god start i barnehagen

Ved oppstart i barnehagen er det foreldrene som er de viktigste støttespillerne til å gi barnet en trygg og god start på sin barnehagehverdag. Små barn orienterer seg i verden ved å lese foreldres reaksjoner og kroppsspråk. Det er derfor viktig at foreldrene bidrar til å formidle til barnet at barnehagen er et trygt sted å være hvor de kan leke, utforske og være sammen med andre trygge voksne. Her er noen tips til foreldre for en god start i barnehagen:

- Besøk barnehagens uteområder på ettermiddager og helger, og delta på oppsatte besøksdager
- Delta på foreldremøtet for nye foreldre om tilvenning
- Sett av minst fem dager til tilvenning ved oppstart i barnehagen
- Kun én forelder av gangen er sammen med barnet på tilvenningsdagene
- Delta aktivt i barnets rutiner de første dagene (for eksempel stell, måltid, soving)
- Sitt i ro og begrens mobilbruk mens barnet utforsker for å være tilgjengelig for barnet
- Si ifra til barnet før foreldrene forlater avdelingen eller barnehagen
- Legg opp til rolige ettermiddager hjemme i tilvenningsperioden
- Gi beskjed til barnehagen om behov for tolk
- Ha gjerne med et overgangsobjekt som smokk, koseklut, bamse eller lignende slik at barnet har noe kjent og trygt med seg
- La barnet bli kjent med matboks, drikkeflaske og sekk før barnet begynner i barnehagen
- Forsøk å gi barnet en rolig start på dagen før barnet kommer til barnehagen
- Ta kontakt med barnehagen ved behov

VEDLEGG 2 VEILEDER FOR TILVENNINGSSAMTALE

I henhold til kvalitetsplan for tilvenning i Lillestrøm kommune anbefales det å gjennomføre en tilvenningssamtale med foreldre før barnet begynner i barnehagen. Det følgende er et veiledende dokument til tilvenningssamtalen, og gir noen føringer for temaer for samtalen, men er ikke en utfyllende liste. Videre er det anbefalt en oppstartssamtale 2-6 uker etter oppstart hvor målet er å dele erfaringer om barnets tilvenning, gjøre justeringer og foreldre kan komme med innspill og spørsmål. Før samtalene anbefales det at barnehagene utarbeider egne samtalemaler som sendes ut til foreldre i forkant.

Målet for tilvenningssamtalen er å bli kjent, legge en plan for tilvenningsprosessen og utveksle viktig informasjon som er av betydning for at barn og foreldre skal oppleve trygghet i tilvenningen. Det vil være lettere å møte barnas behov når personalet er bedre kjent med barnet, familien og dets hjemmemiljø. Videre vil det legge et grunnlag for en god start og trygg tilknytning i barnehagen. Barnehagen bør forklare foreldre hvorfor det er ønskelig med en utfyllende samtale før barnet starter i barnehagen. Alle barn er forskjellige og har rett til å bli møtt ut fra egne forutsetninger. Med kunnskap om barnet i forkant av tilvenning gir det barnehagen muligheter til å gjøre dette på en god måte. I denne samtalen er det også viktig at barnehagen formidler forventninger til foreldre i tilvenningsperioden.

Dette må avklares på samtalen:

- Barnets navn og fødselsdato
- Tidspunkt for oppstart i barnehagen
- Lengde på de første dagene (tilpasset etter når tilknytningspersonen er på jobb)
- Tilknytningsperson på avdelingen
- Pedagogisk leder
- Avsatte dager til tilvenning (foreldre oppfordres til å sette av minst fem dager, og være fleksible den første tiden)
- Barnehagens forventninger til foreldre i henhold til kvalitetsplan for tilvenning (eks. en forelder av gangen, begrenset mobilbruk, foreldre deltar i barnets rutiner, rolige ettermiddager den første tiden, overgangsobjekt og tett samarbeid)
- Spesielle hensyn (tolk, helsemessige utfordringer og språklig tilrettelegging)
- Foreldre må få nødvendig informasjon om rutiner utover tilvenning (digitale samarbeidsplattformer, nødvendig klær og utstyr, årsplan, åpningstider, taushetsplikt og annet praktisk)

Andre spørsmål som kan stilles i tilvenningssamtalen:

Barnet som person

- Beskriv barnet (temperament, aktivitetsnivå, interesser)
- Er det noen lek/aktivitet barnet liker (eksempelvis sang, eventyr, bøker)?
- Gir barnet uttrykk for behov? I så fall hvordan (eksempel trøtt, lei seg, vondt, sulten e.l.)
- Lar barnet seg trøste av foreldrene? Lar barnet seg trøste av andre?
- Hvordan trøster foreldrene barnet? Hva hjelper barnet?
- Hvordan reagerer barnet på grensesetting?
- Er det noe ved barnet eller barnets miljø som bekymrer deg?

Utviklingshistorie

- Hvor er barnet født? (om barnet ikke er født i Norge, hvor lenge har det bodd i Norge?)
- Hvis relevant: hva er barnets morsmål? Hvilke språk snakkes det hjemme? I hvilke situasjoner bruker familien ulike språk?
- Var det noe spesielt rundt graviditet, fødsel og barselstid som kan være relevant?
- Beskriv barnets motoriske utvikling (hva mestrer/mestrer ikke barnet?)
- Beskriv barnet språklige (kommunikative) utvikling
- Beskriv barnets sosiale utvikling
- Har familien kontakt med andre instanser i kommunen som det er viktig at barnehagen kjenner til (barnevern, helsestasjonen, PP-tjenesten, BUP, psykisk helse og familiestøtte, Ahus, logoped e.l.)?

Familie og nettverk

- Hvem bor barnet sammen med (søsken, samboende, skilt)?
- Hvordan fungerer barnets bosituasjon?
- Hvem har foreldreansvar?
- Andre viktige personer for barnet (venner, slektninger, naboer)
- Har familien nettverk i nærheten?
- Hva er foreldrenes arbeidssituasjon?

- Har barnet erfaringer med å være sammen med/leke med andre barn? Viser barnet interesse for å leke sammen med andre?

Helse

- Beskriv barnets helse (sykdommer, allergier)
- Er det noe helsereelatert i familien som barnehagen bør vite om?
- Beskriv barnets søvnrutiner (smokk, klut, bamse, vogn, når og hvor lenge sover/hviler barnet?)
- Beskriv barnets måltidsrutiner (hva liker barnet? Hva er barnet vant til å spise og drikke?)

Miljøpåkjennelser

- Er det spesielle forhold i hjemmet barnehagen bør vite om? (skilsmisse, sykdom, flyktningsstatus)
- Har barnet vært vitne til eller selv opplevd skremmende hendelser (brann, ulykke, plutselig død, tap av nær person, alvorlig sykdom)
- Har du som forelder noen opplevelser, minner eller andre ting fra egen barndom som du ønsker å videreføre til ditt barn?
- Har du som forelder noen opplevelser, minner eller andre ting fra egen barndom som du tenker at barnet ditt absolutt ikke skal få oppleve?
- Har dere eller andre i barnets nære nettverk hatt/har vansker med rusmidler?
- Har barnet vært utsatt for, eller vitne til vold eller overgrep?

Tanker om tilvenning

- Hvilke erfaringer og tanker har dere om å være borte fra barnet?
- Hvordan tror foreldrene at barnet vil reagere på å begynne i barnehagen?
- Er barnet vant til å omgås andre mennesker enn nærmeste familie? (venner, åpen barnehage, dagmamma e.l.)
- Hvordan reagerer barnet på fremmede?
- Hvilke forventninger har dere til barnehagen?
- Er det noe barnehagen bør vite knyttet til religion/kultur/verdier?
- Hvem kan hente og levere barnet?

VEDLEGG 3 EVALUERINGSSKJEMA AV TILVENNINGSPERIODEN

Les påstandene under, og sett kryss på din skåre fra en til fem.

1= uenig 2 = delvis uenig 3 = verken eller 4= delvis enig 5 = enig

1. Det ble gitt god informasjon om tilvenningsprosessen på foreldremøte	1	2	3	4	5	Ikke relevant
2. Barnehagens forventninger til foreldre under tilvenningsprosessen ble tydelig formidlet på forhånd	1	2	3	4	5	Ikke relevant
3. De ansatte brukte tid til å bli kjent med barnet og foreldre på besøksdager før oppstart i barnehagen	1	2	3	4	5	Ikke relevant
4. Det ble gitt god informasjon om tilvenningsprosessen av pedagogisk leder	1	2	3	4	5	Ikke relevant
5. Det ble planlagt en tilpasset tilvenningsperiode for mitt barn på tilvenningssamtalen	1	2	3	4	5	Ikke relevant
6. De ansatte tok barnet mitt imot på en god måte den første tiden	1	2	3	4	5	Ikke relevant
7. De ansatte på avdelingen hadde god kommunikasjon med foreldre under tilvenningen	1	2	3	4	5	Ikke relevant
8. Barnehagen støttet barnet ved avskjed med foreldre	1	2	3	4	5	Ikke relevant
9. Det har vært en god og trygg tilvenningsperiode	1	2	3	4	5	Ikke relevant

Andre kommentarer:

Hva var du/dere fornøyd med i tilvenningsprosessen til barnet ditt?

Hva synes du/dere barnehagen kunne gjort annerledes under tilvenningen?

